

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на асистент Димитър Николов Трендафилов на тема - „Състояние и тенденции в развитието на интегралните технически параметри при стила бруст – жени в световния елит” за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (включително методика на лечебната физкултура), професионално направление „Спорт”

Рецензент Проф. Константин Жалов

Дисертационният труд на Димитър Николов Трендафилов, асистент в катедра „Водни спортове” в НСА на тема „Състояние и тенденции в развитието на интегралните технически параметри в стила бруст – жени”, е разработен под научното ръководство на проф. Николай Изов.

На 26.04.2018 г. на разширен научен колегиум на катедра „Водни спортове”, след положителни рецензии на проф. Константин Жалов и доц. Христо Константинов, трудът е насочен към официална защита.

Дисертационният труд е представен на 145 страници и съдържа приложения от 16 машинописни страници.

Структуриран е в четири глави и е онагледен в снимков материал, фигури, диаграми и таблици.

Представен е обширен анализ на проблема по данни от специализираната методична литература – 139 научни публикации, от които 97 - на кирилица и 41 - на латиница.

Литературният обзор е изложен много добре и насочва вниманието към всички проблеми и въпроси, имащи преки и косвени връзки с дисертацията. Проследено е развитието на резултатите и много точно е определена еволюцията при усъвършенстване на техниката и развитието на интегралните технически параметри в стила бруст жени.

Представеният подробен преглед за развитието на стила бруст позволява на докторанта да направи следните изводи и заключения :

- техниката се е усъвършенствала основно към намаляване на хидродинамичното съпротивление и увеличаване на резултатната сила на теглене.
- резултатите прогресират изключително за сметка на оптимизиране на тренировъчния процес.
- съвременният тренировъчен процес се нуждае от ясна представа за факторите, от които зависи състезателната активност – те трябва задължително да бъдат количествено определени.

Тези изводи и заключения позволиха да се формира работна хипотеза, че променената тактика за преодоляване на дистанцията е неразривно свързана със съответните изменения на интегралните параметри – скорост, темп и крачка и изследването им ще даде пълна картина на характеристиката на дисциплините 100 и 200 метра бруст – жени.

Главната цел на дисертацията е установяване на състоянието и тенденциите на интегралните технически параметри - темп, крачка и скорост в дисциплините 100 и 200 м. бруст- жени при най-високото ниво на световния елит, финалистки от Олимпийските игри и Световните първенства, проведени от 2000 до 2009 г.

За реализиране на главната цел на изследването са поставени за разрешаване 6 основни задачи :

1. Динамиката при развитието на световните рекорди;
2. Анализ на тактическите модели за преодоляване на дистанциите;
3. Изследване на динамиката на интегралните технически параметри – темп и крачка;
4. Установяване на колебанията на темпа и крачката в първата и втора половина от дистанциите на 100 и 200 метра;

5. Изследване на взаимовръзката между елементите, определящи състезателната ефективност при 100 и 200 м;
6. Установяване на двата водещи модела за преодоляване на дистанцията – плувкини с високоразвити скоростни способности и плувкини с високоразвита специална издържливост и относително по-ограничена масимална бързина.

Подробно са анализирани резултатите, получени по време на Олимпийските игри - през 2000 г. в Сидни и през 2004 г. в Атина и от три Световни първенства : Фокуока – 2001 г, Монреал – 2005 г. и Рим – 2009 г.

Анализирани са компонентите на състезателната дейност по 15 показателя : реакция на старта, време на първите 15 м., време на първите 25 м., време на 25 или 50 м., време на първите 50 м., дистанционна скорост на всеки 25 и 50 м., дистанционна скорост на цялата дистанция, темп, среден темп, крачка, време на обръщане, време на преодоляване на последните 5 м.

На изследваните състезателки са отчетени: имената, годинната на раждане, възрастта, ръста и теглото.

Всички тези данни са взети от официалните протоколи на Олимпийските игри и Световните първенства от три източника :

- Педагогически университет в Талин - лаборатория на Проф. Р.Хилян;
- Френска Федерация по плуване;
- Институт по спортна медицина в Рим.

Резултатите са статистически обработени с компютър по програма Exel – Microsoft Windows, като са използвани корелационен и графичен анализи.

Получените резултати и направените изводи от обработка на изследваните данни дават пълна картина на моментното състояние в развитието на интегралните технически параметри в стила бруст – жени.

Измерителните промени са онагледени с програмата на Exel за Windows 10 по програмата IBM SPSS Statistics.

Анализът на резултатите от проведеното изследване са представени подробно в дисертацията. Открити са неизвестни до сега нови моменти от тактиката при разпределение на усилията по време на преодоляване на дистанциите и голяма част от тях могат да се смятат и като приноси за теорията и методиката на спортната тренировка в плуването.

Ще се спра на най-значимите :

Анализирайки динамиката на световните рекорди на 50, 100 и 200 м. бруст – жени, са направени следните заключения :

- при 50 м. явно се очертава линейния характер на прираста:
 - *през първото десетилетие (1998-2009)* е 0.86 сек;
 - *през второто десетилетие (2009-2018)* има спад до 0.69 сек.
- при 100 м. са очертани 3 периода от развитието на рекорда :
 - *през първия период (1958-1978)* е постигнат прираст от 10 сек, като рекордът е подобряван 22 пъти;
 - *през втория период (1978-1997)* прирастът е 3.21 сек, а рекордът е подобряван 11 пъти;
 - *през третия период (1997-2017)*, прирастът е 2.86 сек. и рекордът е с 11 поправки.

Прогнозата е в следващите 10-15 г. растежът на рекорда да бъде силно ограничен !

- при 200 м. се очертават 3 периода в развитието на рекорда :
 - *през първия период (1921-1933)*, рекордът нараства скокообразно;
 - *през втория период (1933-1979)*, темповете се успокояват и процесът се трансформира в линеен.
 - *през третия период (1979-2017)*, процесът се променя и се приближава до линия на насищане !
- при 100 м. се установява почти пълно равномерно преодоляване на състезателната дистанция.

- при 200 м. се използва индивидуализация на тактиката и се базира на силните страни на всеки индивид.
- при балансирането на честота на загребване с дължината на крачката при 100 м. – темпът има водещо значение, а крачката е резултатна величина, която има най-често реципрочен характер.
- динамиката на темпа и крачката при 200 м. се определя в зависимост на енерго-обеспечителните системи в отделните части на разстоянието
- при 100 м. най-силно влияние върху резултата е времето постигнато за първите 50 м.
- при 200 м. най-приемливият вариант е равномерното преодоляване на разстоянието от енергийна гледна точка.

Направените на вътрешната защита препоръки са взети под внимание. Това се отнася най-вече за внесените допълнения в текста е тяхното задълбочено анализане в параграфита :

III.4. „Темп на плуване и дължина на крачката на дисциплината 100 м. бруст - жени”,

III.5. „Темп на плуване и дължина на крачката на дисциплината 200 м. бруст - жени”

III.5. „Взаимовръзки между елементите при 100 и 200 метра бруст - жени”

Направените генерални изводи в дисертацията отразяват напълно извършената дейност – главната цел и поставените задачи са осъществени.

Трябва да отбележа, че препоръките за спортната практика са лаконични и недостатъчни. Получените резултати и анализи освен от чисто теоритичен аспект могат и трябва да се използват за конкретни предложение за внедряване в практиката. Поради това предлагам на Димитър Трендафилов да издаде методично ръководство с напътствия за ползване от треньорите у нас.

Имам два въпроса към докторанта :

1. Анализ на големият успех от Богомилава и Френкева на олимпийските игри в Сеул през 1988 г. на 100 м. бруст, въз основапо на изследвания направени в дисертацията. ?

2. Какви моделни характеристики на състезателната дейност би предложил докторантът, за да бъдат подобрени националните рекорди на 100 и 200 м. бруст – жени ?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ :

Дисертационният труд на Димитър Трендафилов е негово лично дело и е разработен и представен в завършен вид. Темата е дисерабилна и е разработена на високо професионално ниво.

Поставената цел и задачи са осъществени. Темата има научни приноси, голяма част от които бяха съобщени в рецензията.

Поради всичко изложена в рецензията с увереност предлагам на Умажаемото научно жури да присъди на Димитър Николов Трендафилов образователната и научна степен „доктор”.

РЕЦЕНЗЕНТ :

Чл.2 ЗЗЛД

/ Проф. Константин Жалов /

София 10.08.2018 г.